

GRUPO PROVINCIAL
V-32244006
xosebaltar@bng.gal

Bernardo Varela López, voceiro do grupo provincial do BNG na Deputación de Ourense; María Mangana Guede e Xose Manuel Puga González deputados do grupo provincial do BNG, ao abeiro da Lei da Administración Local de Galiza e demais disposicións concordantes presenta a seguinte moción ante o taxazo da Xunta de Galiza coa subida do canon de SOGAMA

EXPOSICIÓN DE MOTIVOS

En vésperas da aprobación dos orzamentos municipais, cando os concellos deben elaborar as Ordenanzas Fiscais de residuos para o vindeiro ano en condicións de seguridade xurídica atópanse coa imposibilidade de establecer un cálculo axeitado ante a inviabilidade material de ter datos cos que facer unha previsión acertada, polo que urxe nestes intres ter información clara sobre o substancial incremento de custe que supón o taxazo da Xunta de Galiza. A isto hai que engadir que a Deputación de Ourense presta o servizo de recollida de lixo en 74 concellos e que abrangue a 200.000 habitantes afectados pola suba das taxas desde esta institución.

O anuncio da Xunta do incremento do canon de SOGAMA para 2025, logo da suba xa aprobada en xullo de 2024 que incluso tiña carácter retroactivo, para aqueles concellos que tiñan a bonificación polo seu compromiso de mellora no servizo de recollida de materia orgánica. Suporía un incremento acumulado de máis do 60%: o canon tipo pasaría dos 68 euros/tonelada da primeira metade de 2024 (coa bonificación do 15% máis de 100 concellos pagaban 56 euros) aos 108 euros en 2025. Un auténtico sablazo e un atraco que merece unha resposta contundente por parte dos concellos e o coñecemento da cidadanía.

A mediados do ano 2024 a Xunta elimina a bonificación e incrementa o canon nun 30%, dos 68 aos 88 euros por tonelada (os concellos con bonificación do 15% pagaban 56 euros por tonelada), o incremento medio do canon pagado a SOGAMA foi do 40%. E agora anuncia un novo taxazo para 2025 que elevaría a factura até os 108 euros (suponse que a medida se tramitará na lei de acompañamento dos orzamentos de 2025).

O motivo que alega SOGAMA para xustificar esta suba é o imposto estatal regulado na “Lei 7/22, de 8 de abril, de Residuos e chans contaminados” que provoca uns sobrecustos imposibles de asumir para a empresa semipública, botando a culpa íntegra desta suba ao goberno de España. A realidade é que esta lei ven regular un imposto que impón unha Directiva Europea do ano 2018, que grava a incineración e o depósito en vertedoiro por ser as formas medioambientalmente menos sostibles para a xestión de residuos e que na actualidade son as formas preferentes de SOGAMA (Incineración 60%; Vertedoiro 21%).

Este incremento unilateral, desproporcionado e abusivo do canon aos concellos e polo tanto ós veciños, veciñas e empresas é consecuencia do fracaso estrepitoso do sistema SOGAMA, baseado en solucións finalistas como a incineración e o depósito en vertedoiro, penalizados pola normativa europea de residuos. Cuestión por certo que xa fora avisada ó longo destes anos por este grupo

provincial, marcando Europa, un obxectivo de reciclar o 50% do lixo xerado no 2020. Algo que resultou unha quimera no caso galego onde apenas se acadou o 21% nesta data, sendo que o próximo fito marcado do 55% de reciclaxe no lixo xerado para o 2025, vese novamente a día de hoxe, como algo absolutamente inacadable.

A Xunta xustifica a necesidade deste incremento no canon polo desfase nas contas de SOGAMA como consecuencia de decisións do goberno central, que tiveron unha repercusión de 21,3 millóns de euros nas contas da empresa en 2023.

Aínda que a Xunta procure excusas e xustificacións externas, a causa do desfase económico de SOGAMA e dos seus números vermellos é a ineficiencia, o elevado custo do transporte, a xestión centralizada, e o soterramento e incineración de residuos, pero sobre todo, o erro que supón optar en exclusiva por estas opcións obsoletas na xestión do lixo, sen afrontar novas solucións, especialmente no eido da redución e a recuperación.

Trabucándose incluso no modelo de xestión da “nova” (seica a mais vella de todas) fracción orgánica, na cal as medidas tomadas pola Xunta de Galiza enfoca de novo a xestión á concentración da fracción coñecida como forsu, no canto de apostar pola compostaxe “in situ” deslocalizada, cuestión que si recolle a Lei de residuos de 2022 como prioritaria.

O modelo de Sogama é obsoleto, centralizado e antiecolóxico (aínda que tamén o recoñecemos, é “cómodo”), como demostra o feito de que Galiza se sitúe á cola en reciclaxe, lonxe aínda dos criterios que marca Europa, pois a porcentaxe de reciclaxe en Sogama no 2020 quedou no 21%, cando a UE marcaba ese o 50%.

Somos punteiros, pero pola cola, a segunda peor comunidade do Estado en cifras de reciclaxe, xa que o propio plan da Xunta prorrogado ate 2022, establecía a necesidade de tratar mediante compostaxe 245.000 toneladas cando a cifra oficial de 2022 apunta a que só se chegou ás 3.000 Tn.

En lugar de abrir un debate sobre a cuestión dos residuos e introducir cambios no sistema de xestión para adaptalo ás esixencias da Directiva Marco Europea de Residuos, a Xunta opta por facerlle pagar aos concellos o fracaso deste sistema centralizado, obsoleto, moi costoso e antiecolóxico. A Xunta opta pola solución doada dun novo sablazo aos concellos, seguindo coa súa especialidade de buscar culpables en lugar de propoñer solucións.

Porén a pesar do modelo ineficiente de SOGAMA, é especialmente lucrativo para o 49% da participación privada desta empresa pública, a de NATURGY, que ve garantida a financiación por parte dun goberno agarimoso na Xunta de Galiza.

O novo taxazo anunciado para o 2025 (que levará o canon a 108 euros por tonelada), o que supón un incremento total de máis do 60%, non é unha solución, dificilmente podemos calificalo sequera de mal parche. Condena ós galegos a través dos seus Concellos a sufrir en non moito tempo un novo castigo en forma de incremento de custes, por incumprimento dos obxectivos ambientais Europa.

E así seguimos, por eso dende o BNG na Deputación de Ourense traemos a seguinte proposta de **ACORDOS:**

ACORDOS

1. Solicitar á Xunta de Galicia en calidade de accionista maioritario de SOGAMA que aclare cal é o canon/Tn de rechazo entregada polos Concellos para o ano 2025. De tal xeito que estes podan elaborar as Ordenanzas Fiscais de residuos para o vindeiro ano en condicións de seguridade xurídica, reiterando a necesidade de modular o incremento de dito Canon

e que este vaia ligado a unha mellora da xestión, conducente á redución de cantidade de residuos da fracción rechazo tratados por SOGAMA e á mellora nas fraccións recicladas.

2. Demandar á Xunta de Galiza que o novo canon se acorde nunha mesa de traballo onde estén representadas a Consellería de Medioambiente, a Consellería de Facenda e a FEGAMP, co fin de acadar un acordo a medio prazo que permita establecer un marco estable no aspecto económico da xestión dos residuos. Asimesmo esta comisión permitirá acadar acordos entre os responsables da recollida (Concellos) e os xestores da maior parte dos residuos (Xunta de Galiza /SOGAMA) sobre as verdadeiras necesidades para o tratamento sustentable dos residuos, evitando gastos superfluos e novos taxazos.
3. Instar á Xunta de Galiza e SOGAMA que en ningún caso a Taxa deberá incrementarse nunha cantidade real superior ó 20 % do canon por tonelada do ano 2023, sempre e cando o Concello teña implementado no ano 25, un sistema de recuperación da fracción FORSU (Materia Orgánica), adaptado á realidade do seu territorio. Sendo pois válidos para a aplicación das bonificacións correspondentes os sistemas de compostaxe individual, compostaxe comunitario ou quinto contedor, sempre que os servizos técnicos da Consellería do Medio Ambiente da Xunta de Galicia podan verificar o seu bon funcionamento.
4. Solicitar da Xunta de Galiza a creación dun "**Fondo específico de axudas á mellora na sustentabilidade da Xestión dos Residuos en Galiza**". Este deberá contar para a súa concesión con factores de corrección que favorezan a aqueles Concellos que presenten datos favorables na redución de toneladas de residuos procedentes do colector de rechazo e incremento nas toneladas de residuos das distintas fraccións recicladas (vidro, envases, papel-cartón, materia orgánica, ...) nos últimos 10 anos. Así mesmo deberá ter en conta o factor diferencial de Ourense, entregando os fondos para a mellora da sustentabilidade da xestión dos residuos á Deputación Provincial de Ourense no que corresponda a aqueles Concellos que teñan o servizo de xestión do contedor de rechazo delegado a esta institución.
5. O pleno da Deputación Provincial de Ourense exhorta tanto á Xunta de Galiza como ao Estado español á posta en marcha dos regulamentos e ordes que permitan facer realidade os obxectivos da Lei 7/2022 de 8 de Abril de residuos e chans contaminados para unha economía circular. Facendo realidade, medidas tales, como a priorización do pago por retorno de envases, a creación de SCRAPs para residuos como colchóns, móbeis, cabichas, ... Así como acadar (neste caso a Xunta de Galiza) os acordos precisos cos SCRAPs xa existentes como Ecoembes e Ecovidro para a mellora e sustentabilidade dos sistemas actualmente implantados, escoitando a ás entidades locais, de xeito que estos convenios se axusten á realidade no noso País. Así mesmo a administración competente en cada caso, deberá vixiar que se cumpla a lexislación vixente, en canto á posta a disposición dos consumidores de produtos a granel nos centros de venda e a redución real por parte das empresas, tanto dos envases superfluos como dos refugallos de alimentación.
6. Instar á Xunta de Galiza a buscar solucións de proximidade, na medida do posible, para as distintas fraccións do lixo, especialmente a fracción FORSU, tales como plantas locais,

comarcais ou mediante colaboración con explotacións agrogandeiras en plantas de agrocompostaxe, sempre e cando non sexa posible a compostaxe individual ou comunitaria. Empregando o quinto contedor cando non sexa posible unha opción de proximidade.

7. Instar á Deputación Provincial e ós Concellos da Provincia con xestión propia a establecer campañas de concienciación na redución, reutilización, separación e reciclaxe dos residuos. Complementando esta acción coa posta en marcha dun servizo de inspección e sanción que dé cobertura á totalidade dos Concellos de Ourense.

Ourense, 10 de outubro de 2024

Asdo: Bernardo Varela López
Voceiro do grupo provincial do BNG

AO SEÑOR PRESIDENTE DA DEPUTACIÓN PROVINCIAL DE OURENSE